

Notes sobre bolets catalans

per

P. FONT QUER

Havent acompanyat el Prof. MAIRE, durant les seves excursions micològiques per Catalunya, el mes d'octubre darrer, vaig tenir ocasió d'aplegar diversos noms catalans de macromicets. I més tard, en l'Exposició de Bolets que férem al Museu els dies 23, 24 i 25 d'aquell mes, alguns que hi assistiren i d'altres que prengueren part al concurs que hi fou organitzat donaren també noms i dades que no havíem publicat en el catàleg de l'any passat (1). Els noms que figuren en aquesta nota, procedents de Moià, els trameté Benvingut FÁBREGA; algun de Sallent i de Vidreres, Josep MAS i Antoni XIBERTA, respectivament; els de Prades, amb algun del Camp de Tarragona i de Les Garrigues, són de l'hostaler d'aquella vila.

Diverses determinacions de les espècies d'aquesta nota les devem al Prof. MAIRE. Ell redactarà la corresponent memòria sobre els micets de Catalunya que ha pogut estudiar durant la seva estada entre nosaltres.

Amanita caesarea (Scop.) Pers. — També se'n fan a Prades, sota els castanyers, segons l'hostaler de la vila.

Amanita muscaria (L.) Pers. — Al Montseny també reig *tinyós*.

Lepiota procera (Scop.) Quél. — Al Concurs de Bolets ens en arribà un exemplar amb el barret de 28 cm. de diàmetre, procedent de Sant Andreu de Palomar. A Montornès del Vallès és anomenat *pota d'ase*.

Armillaria mellea (Vahl) Quél. — A Moià, com a Olot, és anomenat *bolet de soca*; a Vic, *rouró*; a Malgrat, *polletó*. Aquest bolet es fa a la soca de molt diversos arbres, i es veu que rep el nom de l'espècie forestal que el té més freqüentment a la contrada; a Vic, del roure; a Malgrat, del poll.

Tricholoma equestre (L.) Quél. — A Prades també és anomenat *verderol* com a Terrassa.

(1) J. CODINA i P. FONT QUER. Introducció a l'estudi dels macromicets de Catalunya. Cavanillesia III, fasc. VII-XII.

Tricholoma terreum (Schaeff.) Quél. — A Prades, *fredolic*, com a la mayor part de Catalunya. Al camp de Tarragona, *brunet*.

Clitocybe odora (Bull.) Quél. — A Moià, *Ueneguer*, si Benvingut FÁBREGA ha informat com cal.

Clitocybe infundibuliformis (Schaeff.) Quél. — *Tasses de bruc*, a Malgrat, segons dades facilitades per Àngela FERRER.

Clitocybe geotropa (Bull.) Quél. — El nom de *moixernó de tardor*, que ens donà CODINA, de La Cellera, s'estén fins a Moià i Camprodon. En algun indret del Vallès, dels exemplars més grans, d'ample barret, en diuen *pampes*. D'aquests exemplars n'hem vistos fins de 20 cm. de diàmetre, procedents de Santa Maria de Coreó.

Pleurotus olearius (DC.) Gill. — El Sr. Miguel LÓPEZ en portà un exemplar al Concurs, procedent de Mollet. Digué que n'havia vist diversos exemplars i coneixia la seva fosforescència.

Hygrophorus eburneus (Bull.) Fr. — *Unegra blanca*, a Moià.

Hygrophorus gliocyclus Fr. — A Camprodon, *mucosa*.

Hygrophorus olivaceo-albus Fr. — A Moià, *Unegra mucosa*.

Hygrophorus agathosmus Fr. — *Mucosa*, a Prades.

Lactarius deliciosus (L.) Fr. — *Rovelló pinetell*, a Moià; *paratge*, a Premià.

Lactarius sanguifluus (Paul) Fr. — Amb els noms d'aquest bolet i els de l'espècie anterior hi han disputat qui-sap-lo els assistents a l'Exposició del Museu de Ciències Naturals, a causa, sobretot, del nom de *pinetell*, que a Barcelona i a altres indrets de la Catalunya central és aplicat a diverses espècies de *Boletus* (*B. granulatus*, *B. Boudieri*, etc.), mentre al Vallès oriental, al Montseny, La Selva, etc., designa el *Lactarius deliciosus*, que hom distingeix perfectament del *L. sanguifluus*. A la Catalunya central i ponentina no solen diferenciar aquestes dues espècies afins: solament empren el nom de *rovelló*, tot reservant el de *pinetell* per als esmentats *Boletus*. Al nord-est de Catalunya, per exemple a Agullana, ens trobem que els noms han estat canviats, i al *pinetell* (*L. deliciosus*) l'anomenen *rovelló* (*L. sanguifluus*), i, al *rovelló*, *pinetell*.

A Prades el *Lactarius sanguifluus* és el *vinader*, sens dubte a causa del color de les làmines i de la llet d'aquesta espècie, de color vinós. Tal vegada l'origen del mot *pinetell*, aplicat a un *Lactarius*, és en el *vinader* de Prades, que per corrupció podria haver-lo donat. A Vilassar aquest *Lactarius* és *Vesteper*.

A l'Exposició de Bolets vingueren exemplars molt notables de *Lactarius sanguifluus*. Se n'endugué el premi un rovelló de Reixac amb el barret de 26 cm. de diàmetre. De Calders en rebérem un d'anòmal, format per dos aparells esporífers superposats i conerescents, el superior dels quals era una mica més petit.

Russula delica Fr. — La majoria de les cites del *Lactarius piperatus* del nostre catàleg corresponen a aquesta espècie, molt més comuna, a Catalunya, del que semblava. També és propi d'ella el nom de *pebràs*.

Russula adusta (Pers.) Fr. — És el *carboner*, segons ens comunica GROS; per la carn blanca que es torna de color gris, com fumat.

Russula Quéletii Fr. — *Cuagra*, a Moià.

Russula alutacea (Pers.) Fr. — *Coagra blanca*, a Sallent. Josep MAS en trameté una al Concurs del Museu, procedent d'aquella vila, de 20 cm. de diàmetre i 200 grams de pes.

A Prades, de les *Russula* en diuen *cruetes*; de les espècies de color vermell, a Les Garrigues, *rogetes*; al Camp de Tarragona són anomenades *llores* diverses espècies d'aquest gènere. D'allí és la dita: "Allà on hi ha una llora, el rovelló hi plora", per a indicar que solen anar junts.

Cantharellus edulis Pers.; *C. cibarius* Fr. — Queda ben confirmat, com a nom català d'aquest bolet, el de *ginesterola*, amb el qual és conegut a Agullana.

Marasmius caryophylleus (Schaeff.) Schroet. — A Caldes de Bohí en diuen *carreretes*, com a la Vall d'Aran; a Vic, *correjoles*, variant de *corrioletes*, que ja teníem consignat.

Agaricus campester L. — A Prades, *cogoma*; i, quan es fa vell i les cartes esdevenen blanques, *rubiolo*. Les cartes, segons l'expressió de l'hostaler de Prades, són les làmines de l'aparell esporífer de les agaricàcies.

Boletus granulatus L. — *Bolet de bou*, al Camp de Tarragona. A Prades solen anomenar *malaparents* tots els *Boletus*, àdhuc els que són comestibles. D'aquests, n'hi ha amb *calceta*, segons diu l'hostaler, que són més bons. *Calceta* és l'anell, i, el bolet, el *B. luteus*.

Boletus duriusculus Schulz. — A Vidreres, *abró*; i *tremolí* en altres indrets de La Selva, perquè es fa sota els trèmols.

Polyporus pes-caprae Pers. — Queda ben confirmat el nom de *xabatera* amb què aquesta espècie és coneguda al Montseny i comarques gironines; molt estimada perquè no s'hi solen fer cucs, s'asseca bé i és olorosa, segons conta la gent.

Clavaria pistillarís L. — A Prades en diuen *figa*.

Rhizopogon rubescens Tul. — A Prades, *xufles*, com en altres indrets de Catalunya. També se'n fan de negres, diu l'hostaler de Prades; però, cal collir-les a temps, perquè, si no *s'aviven*, és a dir, s'hi fan cucs.

Morchella esculenta (L.) Pers. — *Morucles*, a Prades.

Helvella crispa Fr. i altres espècies, *barretó*.